

Proletáři všech zemí, spojte se!

Zápisník agitátora Pražského kraje

Materiál pro agitátory a referenty

12

1957

*Vydává oddělení propagandy, agitace a kultury
KV KSČ v Praze*

OBSAH:

	Strana
1. Mezinárodní spolupráce komunistických a dělnických stran — záštita míru a sociálního pokroku!	3
2. Na dotazy k probíhající diskusi odpovídá soudruh profesor O. ŠIK:	4— 8
a) Zvyší nová opatření účast pracujících na řízení?	
b) Jaký vliv budou mít nová opatření na technický rozvoj?	
3. J. Skolil — K. Purnoch: Opatření k upevnění a dalšímu rozvoji státních statků	9—15
4. Z našich pracovišť k dopisu Ústředního výboru KSC	16—26
5. A. Ječmen: Jde nám o člověka	27—30

Mezinárodní spolupráce komunistických a dělnických stran - záštita míru a sociálního pokroku!

Prostí lidé celého světa bez rozdílu národnosti a politického přesvědčení, náboženského vyznání a barvy pleti chtějí žít v míru. Prostí lidé celého světa se ptají:

Cožpak člověk, jehož vítězný rozum se zmocňuje všech tajemství přírody a stále více se stává jejím pánem, cožpak člověk, který díky vypuštění sovětských umělých družic Země může brzy dosáhnout hvězd — cožpak člověk nebude s to se vyhnout válce a nepřipustit zničení sama sebe?

My, představitelé komunistických a dělnických stran, plně si uvědomujeme svou odpovědnost za osudy národů, prohlašujeme:

Válka není nevyhnutelná, je možné nepřipustit válku, je možné uhájit a upevnit mír!

Z manifestu míru.

Zodpovídáme další dotazy našich čtenářů k vše-národní diskusi. Na dotazy odpovídá soudruh profesor O. ŠIK.

Dotaz:

Zvýší nová opatření účast pracujících na řízení?

Odpověď:

Rozhodně musí vyvolat nová opatření zvýšenou účast pracujících při řízení vývoje podniku, protože se podstatně zvýší jejich zájem o hospodářský výsledek podniku. Ať bude forma této účasti jakákoli, budou se pracující muset daleko více než dosud zajímat na př. o efektivnost investic, prováděných podnikem, o organizaci a zdokonalování výrobního procesu, o mzdovou a prémiovou činnost podniku atd. Zkrátka o veškerou výrobně ekonomickou činnost podniku, na niž bude konec konců závislý hospodářský výsledek podniku a tím i vývoj průměrných mezd a všech zvláštních odměn, které pracující dostanou. Pracujícím nebude lhostejné, co bude podnik vyrábět, jak to bude vyrábět (po technické stránce), s jakými náklady to bude vyrábět, jakým způsobem bude zajišťovat svůj budoucí vývoj atd., protože na tom všem bude bezprostředně závislý i vývoj odměn osazenstev podniků. Bude třeba tyto rozmanité zkušenosti a kritické připomínky k výrobně ekonomické činnosti podniku podchytit a na podkladě nich zajišťovat stále dokonalejší a správnější činnost podniků. Tam, kde vývoj hospodářských výsledků podniků bude závislý na určité činnosti sdružení podniků, bude se nutně i zájem pracujících zaměřovat k činnosti sdružení těchto podniků a bude jej třeba opět v určité formě využít ke zlepšování činnosti těchto sdružení.

Pochopitelně, že tato iniciativní účast pracujících při zlepšování činnosti podniků musí napomáhat operativnímu rozhodování socialistického ředitele a nikoli je ztěžovat.

Stejně tím nesmí být narušen demokratický centralismus v řízení naší výroby a činnost podniků, resp. sdružení musí se především rozvíjet v souladu se zájmy všech pracujících, které obhájí celá soustava socialistických řídicích orgánů, vedených stranou.

Dotaz:

Jaký vliv budou mít nová opatření na technický rozvoj?

Odpověď:

Změny v řízení výroby a v zaměření zájmů podniků i jednotlivců nesporně urychlí technický rozvoj naší výroby. Tyto změny odstraní především ty okolnosti, jež dosud brzdily rychlejší technický vývoj. Byly to především tyto okolnosti:

Nedostatečná perspektivnost hospodářského vývoje, jež byla výrazem zejména nedostatečných metod sestavování pětiletých plánů, jejich přílišné podrobnosti a malé stability. To mělo za následek neujasněnost vývoje jednotlivých podniků a závodů a časté měnění výrobních programů. Spolu s tím také postupovala pomalu specialisace našich závodů a dělba práce mezi socialistickými zeměmi, což se projevovalo v maloseriové výrobě. Nedostatek perspektivy v podnicích, časté měnění jejich výrobních programů a výroba v malých seriích brzdí pochopitelně značně technický rozvoj, a proto směřují nynější opatření především k tomu, zabezpečit dlouhodobější výhled (10—15 let), vědecktější metody sestavování perspektivních plánů a poměrnou stabilitu pětiletých

plánů pro celé národní hospodářství i pro každý jednotlivý podnik.

Jednou z dalších příčin, vyvolávajících jisté brzdění technického rozvoje, byly nevhodné ukazatele ročního plánu, podle nichž se hodnotila hospodářská činnost podniků a na něž byl vázán jejich materiální zájem. Byl to na příklad plánovací ukazatel hrubé výroby a ročního snížení vlastních nákladů. Základní zájem na splnění a překročení plánu hrubé výroby odváděl v jisté míře pozornost podniků od zvyšování produktivity práce, od všech zdokonalení a novot, které by přechodně snížily hrubou výrobu, i kdyby případně v pozdějším období nesmírně zvýšily produkci na hlavu výrobce. Zájem na ročním snížení vlastních nákladů tuto tendenci ještě prohloubil, protože většina zdokonalení jak techniky, tak organizace výroby vyvolává přechodné zvýšení vlastních nákladů, i když později vede k jejich poklesu, čemuž se však podniky snažily stůj co stůj vyhnout. Nová opatření proto odstraňují hrubou výrobu jako základní hodnotící ukazatel a stejně tak i direktivní ukazatel ročního snížení vlastních nákladů a vyvolávají materiální zájem podniků pomocí dlouhodobých (5letých) normativů na skutečném zvyšování produktivity práce (na 5 let stanoveno, v jakém poměru k růstu produktivity práce, resp. zisku mohou růst průměrné mzdy, prémiový fond a částky na výrobní účely).

Technický rozvoj brzdil i nezájem těch podniků, jež vyrábějí stroje a zařízení, o efektivnosti těchto, jimi vyrobených strojů. Staraly se pouze o vlastní plán hrubé výroby a značně méně již o vlastnosti (parametry), produktivnost a rentabilnost vyrobených strojů a přístrojů. Jelikož pak své výrobky mohly snadno přes odtržené materiálně technické zásobování a při existujícím nezájmu odběratelů udat, nevedlo je to dostatečně k zdokonalování vyráběných strojů. V budoucnu budou všechny podniky objedávající stroje a zařízení od strojirenských a podobných podniků požadovat stroje určitých vlastností, stroje efektivní a rentabilní a budou je velmi ostražitě přebírat, protože na

nich bude závislý hospodářský výsledek (a proto i mzdy a prémie) samostatných odběratelů. Strojírenské podniky, budou-li pak chtít své výrobky skutečně prodat, resp. neplatit penále (za nedodržené vlastnosti strojů a pod.), budou muset uspokojovat vzrůstající požadavky odběratelů. Samy budou mít na tom i zájem, protože na tom bude opět závislý růst jejich odbytu a zisku.

Jedna z dalších příčin spočívala v tuhé centralisaci veškeré investiční činnosti, která značně brzdila pohotové a pružné rozhodování podniků o nejefektivnějším obnovování a rozšiřování svých výrobních fondů. Ve většině výrobních odvětví nedocházelo skoro vůbec k obnovování výrobního zařízení, zatím co centralisované amortizační prostředky byly často zbytečně přesouvány na nákladné stavební investice. V důsledku toho také naše výrobní zařízení v mnohých oborech značně zastaralo. Podle navrhovaných opatření mají nyní podniky dostávat určité částky ze svých amortisací a zisku, dostatečné k tomu, aby mohly zajišťovat obnovování, případně i rozvoj svého výrobního zařízení, případně oběžných fondů. O použití těchto částek budou podniky rozhodovat samostatně a na tom, jak je použijí, bude značně závislý vývoj jejich hospodářského výsledku. Výše těchto částek bude opět 5letým normativem určena v poměru k růstu produktivity práce, resp. zisku, vyšším hospodářským orgánem tak, aby byl zajištěn proporcionální vývoj a účinný materiální zájem všech podniků.

Urychlení technického rozvoje konečně prospěje také důsledné podřízení výzkumu, vývoje, konstrukce a projekce řídicím orgánům podniků, resp. sdružení podniků, t. zn. orgánům, materiálně zainteresovaným na co nejproduktivnějším rozvoji výroby. Na tom, jak budou tyto řídicí orgány umět materiálně zainteresovat pracovníky těchto oddělení na zajištění co nejproduktivnějšího a nejpokrokovějšího vývoje a jak budou umět podnítit a organisovat výrobně ekonomickou iniciativu širokých mas pracujících, bude značně závislá hojnost technických návrhů, jež budou moci být uplatněny v praxi a poženou vývoj kupředu.

Opatření k upevnění a dalšímu rozvoji státních statků

V současné době je projednáván na všech úsecích našeho národního hospodářství dopis Ústředního výboru jak dovršit výstavbu socialismu v naší zemi. Právě v tomto období schválilo politické byro Ústředního výboru opatření k upevnění a dalšímu rozvoji státních statků.

V tomto dokumentu jsou vytyčeny zásady, jejichž uvedení v život dává předpoklady všem statkům splnit úkoly, vyplývající z usnesení celostátní konference. V dokumentu je řešena otázka stabilisace půdního fondu jako jednoho z rozhodujících činitelů pro konsolidaci a další podstatné zvýšení výroby na státních statcích. S hlediska výroby je kladen důraz zvláště na otázku zajištění vlastní krmivové základny, která je rozhodující pro rozvoj živočišné výroby a tím i jako nutný předpoklad pro vysoké hektarové výnosy v rostlinné výrobě.

Zvláště je kladen důraz na rozvoj plemenářské a semenářské práce, kteréžto úseky nejsou dosud na patřičné úrovni. K tomu má přispět i plánovaná kooperace v živočišné výrobě, a to jednak uvnitř statků samých, v rámci kraje mezi statky a konečně mezi statky našeho kraje a statky pohraničními. Dále jsou vytyčeny zásady, jak řešit i otázky levné a rychlé investiční výstavby, především v zájmu dalších možností rozšíření stavu skotu. Toho dosáhnout daleko větším využíváním dosavadních objektů. Cestou nejnižších nákladů je přizpůsobit zemědělské velkovýrobě. Dále pak budovat účelné jednoduché a levné stavby s využíváním místních materiálových zdrojů a vlastních pracovních sil. Od 1. 1. 1958 dojde k zásadním změnám v plánování a financování státních statků. Výroba na statcích bude plánována v šesti výrobních ukazatelích a v šestnácti dodávkových. Tím bude dána pra-

covníkům statků daleko větší pravomoc a uplatňování vlastní iniciativy k rozvoji výroby.

Jako základní ekonomický ukazatel bude napříště stanoven **objem tržeb na 1 ha orné půdy**. Z tohoto ukazatele budou statky vycházet při plánování objemu výroby a tržní produkce.

Na úseku financování budou rovněž provedeny změny v tom, že statky budou dodávat zemědělské výrobky jediné za výkupní ceny, a k vyrovnání rozdílů mezi výkupní cenou a vlastními náklady budou statkům poskytovány **pevné dotace na jednu korunu tržeb**.

Za tím účelem budou statky rozděleny do sedmi výrobně ekonomických skupin. Nový způsob plánování a financování umožňuje statkům tak jako průmyslovým závodům plánovat zisk, který v průměru jednotlivých výrobně ekonomických skupin bude činit 6 % z celkových vlastních nákladů.

Dokument vytyčuje dále zásady organizace a řízení výroby a posílení hmotné zainteresovanosti pracujících. Na tomto úseku se dává vedoucím pracovníkům statků široká pravomoc při uspořádání vnitřní organizační struktury, aby nejlépe odpovídala daným místním přírodním a ekonomickým podmínkám statků. Současně dojde tím k decentralisaci pravomoci a odpovědnosti z dnešních ředitelství statků na základní výrobní jednotky, t. j. oddělení a provozovny. Při tomto způsobu organizace a řízení je zvláště podtržena zásada jednoho odpovědného vedoucího, která bude uplatňována i na nejnižších organizačních stupních. Tato opatření umožní snížit správní aparát ředitelství statků a posílit provozní jednotky. V souvislosti s tím dojde postupně i ke změnám v odměňování pracujících.

V opatření závěrečné části zdůrazňuje dokument zvýšení účasti pracujících na řízení výroby jako hlavního a nutného předpokladu k růstu produktivity práce, snižování vlastních nákladů, odhalování rezerv a tím celkového urychlování rozvoje národního hospodářství.

Naším referentům a agitátorům pro snazší pochopení

zásad nového způsobu plánování a financování uvádíme příklad při postupu plánování výroby a vlastních nákladů. S přihlédnutím k výrobně ekonomickým skupinám státních statků budou určitému statku stanoveny tyto základní ukazatele:

1. Objem tržní produkce na 1 ha orné půdy 3671 Kčs.
2. Pevná dotace na hlavní druhy realizovaných výrobků, t. j. 0,76 Kčs, a pevná dotace na ostatní realizovanou (neplánovanou výrobu 0,72 Kčs).
3. Na jednu korunu tržeb 1,65 Kčs vlastních nákladů (poměr tržeb k nákladům).

Naturální náplň hlavních druhů zemědělských produktů, a to: pšenice 345 kg, žito 102 kg, ječmene 162 kg, ostatních zrnin 29 kg, brambor 58 kg, olejnin 15 kg, cukrovky 2.986 kilogramů, jatečného skotu včetně telat 63 kg, jatečných prasat 91,6 kg, mléka 596 litrů, vajec 75 a vlny 28 kg.

Příklad plánování dodávek, tržeb a dotací na 1 ha orné půdy:

Plánované produkty	množství ks q l	tržní cena za jednot. Kčs	tržby celkem	pevné dotace na 1 Kčs	tržba celkem
pšenice	3,45	100,—	345,—	0,059	20,25
žito	1,02	90,—	91,80	0,111	10,20
ječmen	1,62	90,—	145,80	0,111	16,20
ostat. zrniny	0,29	70,—	20,30	0,071	1,50
brambory	0,58	25,—	14,50	0,60	8,50
olejny	0,15	200,—	30,—	0,50	15,—
cukrovka	29,86	12,60	376,20	0,793	298,60
celkem rostlinná výroba — hlavní produkty			1023,60		370,25 Kčs

Plánované produkty	množství ks q l	tržní cena za jednot. Kčs	tržby celkem	pevné dotace na 1 Kčs	tržba celkem
	kg	Kčs			Kčs
jatečný skot					
včet. telat	63,—	6,25	396,25	1,20	475,50
jat. prasat	91,60	6,27	574,30	0,797	458,—
mléko	596,— l	1,10	665,60	1,091	715,20
vejce	75 ks	0,49	36,75	1,020	37,50
vlna	0,20	36,—	10,05	0,280	2,80
celkem živočišná výroba			1672,95		1689,—
celkem rostlinná výroba			1023,60		370,25
celkem rostlinná a živočišná výroba			2696,55		2059,25

Jak vyplývá z uvedené tabulky, naplnil statek tržní produkci jen částkou 2.696,55 Kčs, t. j. 72,7 % (z 3671 Kčs). Zbytek tržní produkce 27,3 %, t. j. 974,45 Kčs, může statek vyplnit podle svého volného uvážení, a to buď zvýšením tržní produkce u plánovaných produktů anebo hledat další zemědělské výrobky, které v realizaci jsou pro něho výhodné s hlediska prodejní ceny a stanovení pevné dotace na vedlejší výrobky.

U hlavních uvedených výrobků v tabulce činí dotace v průměru na 1 Kčs tržeb 0,76 Kčs. Na ostatní neplánovanou produkci je statku určen ukazatel na 1 Kčs tržeb o 0,72 Kčs. To znamená, že když statek se rozhodne naplnit chybějící tržní produkci ostatními neplánovanými výrobky, musí počítat s takovou výrobou, kde mu náklady nepřesahují na 1 Kčs tržeb 1,72 Kčs, t. j. konkrétně v našem případě nenaplněná tržní produkce v částce 974,45 Kčs \times 1,76 = 1676,05 Kčs vlastních nákladů.

Rekapitulace:	Kčs	dotace na 1 Kčs tržeb	dotace celkem
Tržby z hlavních výrobků určených plánem představují	2696,55	0,76	2059,00
Tržby z ostatních výrobků činí	974,45	0,72	692,60
Celkem	3671,00		2751,60

Celkový příjem statku z 1 ha je 6422,60 Kčs, t. j. souhrn tržeb a dotací uvedených v tabulce 2.

Statek má další ukazatel určený státním plánem, t. j. na 1 Kčs celkových tržeb 1,65 Kčs vlastních nákladů. To znamená, že na 1 ha orné půdy může plánovat nejvýše $3671 \text{ Kčs} \times 1,56 \text{ Kčs} = 6057 \text{ Kčs}$ vlastních nákladů. Poněvadž však celkový příjem statku z 1 ha je 6422 Kčs, činí zisk již plánovaný rozdíl mezi vlastními náklady a tržbami včetně dotace. To je $6,422,60 \text{ minus } 6057 = 365,60 \text{ Kčs}$. To představuje o 6 % větší příjem nežli plán vlastních nákladů, tudíž 6 % zisku. Tento příklad vychází z ideálního stavu, to znamená, že nemusí výsledek ve všech případech končit 6% ziskem.

Použití zisku

Statek plánuje v našem případě 6 % zisku, t. j. rozdíl mezi celkovými tržbami, včetně dotace a vlastními náklady, což znamená poměr 1,75 Kčs ku 1,65 Kčs, t. j. 10 haléřů na 1 Kčs tržeb. Těchto 10 haléřů plánovaného zisku na 1 Kčs tržeb bude použito takto:

Statek odevzdá do rozpočtu KNV cca jednu šestinu, t. j. 16,7 %, do fondu rozvoje 50%, z přiděleného mzdového fondu do fondu pracujících 1,2 % a zbytek do pojistného fondu ministerstva zemědělství.

V nové metodice plánování a financování jsou statky současně zainteresovány na plánování vyššího zisku, nežli je jim dán ukazateli státního plánu. To znamená, jestliže

v našem případě má statek plánované vlastní náklady na 1 Kčs tržeb 1,65 Kčs a tržby spolu s dotací činí 1,75 Kčs na 1 Kčs tržeb, má statek zisk 10 haléřů, t. j. 6 %. Jestliže statek při plánovaných vlastních nákladech zjistí, že do-
držením celkových tržeb z 1 ha stačí výrobu zajistit men-
šími náklady na 1 ha (v našem případě uvádíme 6057 Kčs),
a sníží vlastní náklady ve výrobně finančním plánu na
1 ha na příklad o 100 Kčs, znamená to, že plánoval nad-
plánovaný zisk ve výši 100 Kčs na 1 ha, t. j. 1,6 % nad-
plánovaného zisku. Tím snížil náklady na 1 Kčs tržeb
z 1,65 Kčs na 1,62 Kčs. Celkem plánovaný zisk statku je
rozdíl mezi vlastními náklady 1,62 Kčs a tržbami plus do-
tacemi 1,75 Kčs, t. j. 13 haléřů, což se rovná celkem 7,6 %.
V tomto případě rozdělí statek zisk takto: 6 %, t. j. 10 ha-
léřů, podle příkladu dříve uvedeného a zbývající 1,6 %, t. j.
3 haléře, takto: 70 % do fondu rozvoje a 30 % do fondu
pracujících. Tedy celý nadplánovaný zisk, který byl pláno-
ván ve VFP, případně k použití podnikům. V případě že
statek tento nadplánovaný zisk neplánuje, ale ve skuteč-
nosti jej dosáhl, použije zisku následovně: 30 % do roz-
počtu KNV, 15 % do fondu pracujících, 35 % do fondu
rozvoje a 20 % do pojišťovacího fondu.

Rozhodující pro míru zisku je poměr tržeb k vlastním
nákladům. V praxi u jednotlivých statků budou takovéto
příklady:

Příklad 1:

Statek bude mít určeno na 1 Kčs tržeb 1,68 Kčs vlast-
ních nákladů. Tržby a dotace budou činit 1,70 Kčs, čili
zisk bude činit 2 haléře, t. j. 1,3 %.

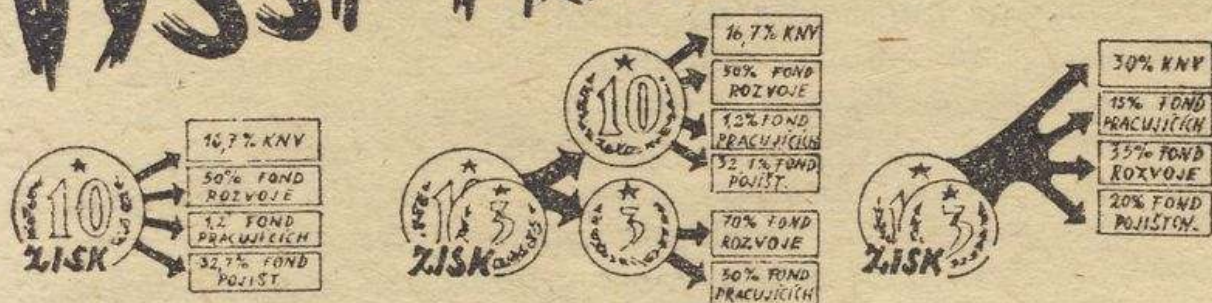
Příklad 2.

Statek bude mít na 1 Kčs tržeb 1,50 Kčs vlastních ná-
kladů, tržby a dotace 1,70 Kčs. Hospodářský výsledek
20 haléřů bude činit zisk, který se rovná 13 %.

Příklad 3.

Statek bude mít na 1 Kčs tržeb 1,72 Kčs vlastních ná-
kladů, tržby a dotace 1,70 Kčs, zisk žádný, ztráta 2 ha-

VYŠŠÍ PRODUKCE =

R O Z D Ě L E N Í Z I S K U

PŘI SPLNĚNÉM PLÁNU PŘI PLÁNOVANÉM PŘEKROČENÍ PLÁNU. PŘI NEPLÁNOVANÉM PŘEKRAČOVÁNÍ PLÁNU

VYŠŠÍ VÝDĚLEK PRO TEBE!

léře = 1,3 %. Tato ztráta bude uhrazena podle vyhlášky ministerstva financí o úhradě neplánovaných ztrát.

V druhém příkladě statek přesahující zisk 6 %, t. j. z 13 % 7 %, odvede do rozpočtu KNV. KNV použije těchto prostředků u statků, kde hospodářský výsledek nebude vykazovat zisk.

V posledním případě se může vyskytnout ztráta jen výjimečně v rámci výrobně ekonomických skupin statků

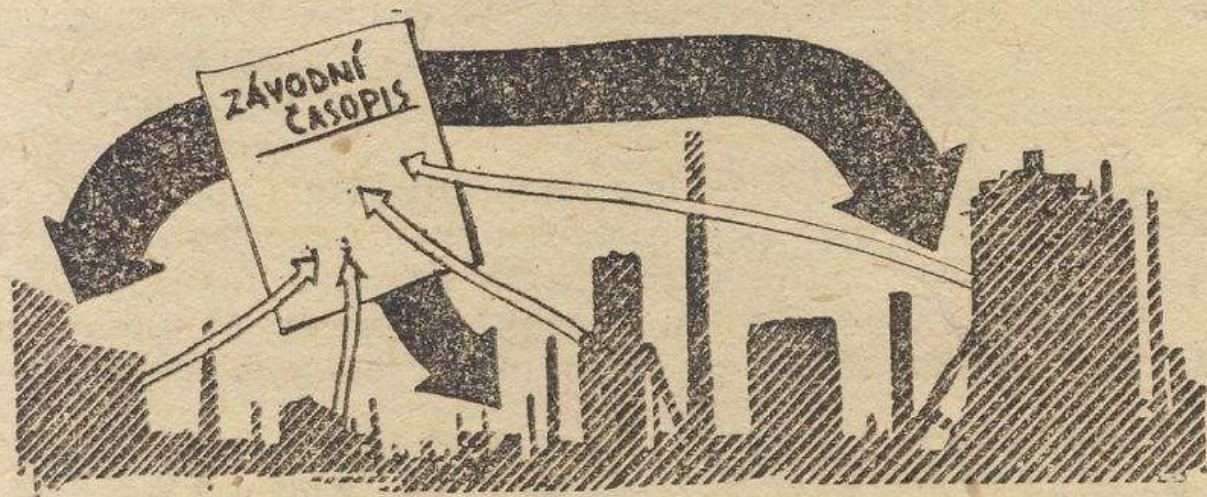
Čísla, která jsou uvedena v příkladech, zvláště pokud se týká pevných dotací v poměru tržeb k nákladům, jsou pro snazší propočítání zaokrouhlena na celé haléře a tím jsou ve výpočtech některé menší nepřesnosti.

I když nový způsob plánování a financování na státních statcích je důležitým činitelem, je třeba zdůraznit, že přesto sám o sobě nevyřeší problémy statků. Rozhodujícím pro dosažení obrátu celkového hospodaření statků zůstane neustálé zvyšování zemědělské výroby — její intenzita a produktivita práce při snižování vlastních nákladů za plné aktivní účasti a materiální zainteresovanosti všech pracovníků státních statků. To plně odpovídá cílům nových opatření, která politické byro ÚV KSČ schválilo.

J. SKOLIL—K. PURNOCH

Z našich pracovišť k dopisu Ústředního výboru KSC

Nyní v předsjezdové diskusi se na závodech soustřeďují cenné připomínky, hlasy pracujících ke všem otázkám, které Ústřední výbor strany předložil v dopise. Z návrhů dělníků, mistrů, techniků hovoří dlouholetá výrobní zkušenost a zájem, přispět k lepším hospodářským výsledkům naší výroby. Nesmíme proto nechat ani jeden dobrý návrh bez povšimnutí.

Jedním z účinných prostředků, jak podchytit a tlumočit připomínky pracujících, jsou naše závodní časopisy. I na stránkách závodních časopisů je místo pro konkrétní návrhy, jak udělat na závodě více, lépe a levněji.

Časopis Kladenský kovák vydávaný v SONP Kladno je v probíhající diskusi skutečnou tribunou názorů, jak využít všech možností k dosažení lepších výrobních výsledků. Příklady ukazují, jaké cenné návrhy a připomínky, jaké zkušenosti lidé mají. Závodní časopis ve Spojených ocelárnách tak nemálo pomáhá ke zdárnému průběhu celonárodní diskuse.

»Po staru nebo po novu« — tak je nadepsán článek s diskusním příspěvkem soudruha Flekala. O čem se v něm píše?

»Před dvěma lety jsem podal zlepšovací návrh na spojky pro podávací stoly na aglomeraci. Dlouho trvalo, než se vyrobil první. A co bylo kolem, než se dal na zkoušku do provozu — popsat to, stálo by moc papíru. Nyní je v provozu a po 4—5 měsících můžeme říci, že se plně osvědčil. Za tu dobu by se při starém způsobu zničily nejméně dvě spojky každá v ceně několika set korun, a nejméně tři opasky, jejichž výroba je dražší než celý zlepšovák, který je možno vyrobit spíše jako hračku než jako strojní zařízení. Jde o dvě rolničky \emptyset 40 a dva svorníky \emptyset 24, k tomu dva třmeny.

Snad soudruzi ve vedení vysokých pecí mají starost, jak vypočítat odměnu. S tím si nedělejte starosti! Odměnou mi bude, když na všech šesti stolech bude zlepšovací návrh zaveden. Nebudete pak každé dva tři měsíce vypisovat objednávku na výměnu spojek u podávacího stolu a na výměnu opasku. A my, údržbáři, nebudeme na tak zbytečnou práci chodit ve čtyřech pěti zámečnicích na celou směnu.«

Z článku je vidět, jak většině našich soudruhů na provozech leží na srdci pomoc výrobě radou i zkušenostmi.

Pozornost soudruha ing. Rychtařika byla věnována otázkám investiční výstavby. Napsal o tom článek pod názvem »Naléhavá opatření«. V článku dopisovatel píše:

»Při novém uspořádání bude mít podnik mnohem větší odpovědnost za investiční výstavbu. Myslím, že bude třeba každý požadavek na novou investici velmi dobře zvážit, než ho dáme na investiční odbor, již proto, že investice budeme platit sami z toho, co vyděláme.

Zatím máme zkušenosti, že se požadavkům na investice nevěnuje pozornost. Máme příklad odboru bezpečnosti práce, který ochotně každou investici potvrzuje. Soudruzi z válcoven Koněv klidně požadovali průmyslovou televizi pro válcovnu plechů v huti Koněv. Co bychom na této trati měli televizi sledovat? Bude třeba požadavky na investice kontrolovat daleko důkladněji. Podobně i projekty. Opět uvedu příklad z posledních dnů. Stavíme sklad fosfátu. Soudruzi z oceláren přicházejí s tím, že je malý. Ale když se projekt schvaloval, neříkali k tomu nic.

Na základě navrhovaných opatření bude decentralisován také Hutní projekt. My se vřele stavíme za návrh, aby projekční složka byla decentralisována k výrobním závodům. Když si na příklad stavební závod, jako je Průmstav nebo Konstruktiva, bude dělat sám prováděcí výkresy, rozhodně to výstavbu urychlí.

Náš podnik bude muset projektovat všechny investice, pokud budou prováděny z vlastních zdrojů podniku, t. j. asi 40 % všech investic v podniku. Podle toho by bylo do našeho podniku přiřčeno 50 až 70 pracovníků Hutního projektu. Doporučujeme, aby tito konstruktéři spolu s konstruktéry, kteří již v našem závodě jsou, vytvořili zvláštní technické středisko, které by bylo podřízeno jako ostatní technické odbory technickému náměstkovi ředitele. Do tohoto střediska by měla být zařazena skupina konstruktérů investic, od hlavního mechanika i z pevného referátu.«

Ano, soudruzi, bylo tomu tak. Dříve jsme se mnoho nezamýšleli o účelnosti a hospodárnosti investic. Ale dnes? »Dvakrát měř, jednou řež« — říká staré české přísloví. Investice budeme na každém závodě platit sami z toho, co vyděláme.

»Pro lepší využití válcovacích tratí poldovských válcoven« — tak nazval svůj příspěvek do Kladenského kováka soudruh Jan Pražan. Píše v něm:

»Dopis ÚV KSČ, který se v současné době projednává na našich pracovištích nám také ukazuje další možnosti, jak ještě lépe využívat válcovacích tratí.

Bylo již mnoho výrobních i hospodářských porad o tom, jak nejlépe sestavit válcovací program, ale můžeme říci, že věci to mnoho neprospělo. Znovu a znovu se musíme, zvláště na jemných tratích PH, vracet na stejné rozměry, které jsme krátce před tím přestali dělat.

Jsem přesvědčen o tom, že našemu závodu by se vyplatilo mít větší styk se zákazníkem, jak o tom v posledním čísle Kováka psal soudruh R. Uxa. Proč je tato otázka tak důležitá? Protože zde začíná celý náš výrobní postup, to je určení tvaru vývalku, délka i ostatní údaje. Není náhodou, že nás naši pracující kritisují pro to, že musí několikrát za směnu měnit ráži při válcování ploché oceli. Ptají se také, zda se musí válcovat zakázka, která má jeden, dva nebo tři kusy. Znovu do popředí vystupuje kumulace zakázek. — A určitě by se tu domluva se zákazníkem vyplatila.

Taková domluva by se projevila i v jiných případech. Na příklad by náš provoz potřeboval mít na pracovním listě vyznačeno pro jaký účel je zakázka. Jde hlavně o plochou ocel, kde se často musí dvakrát srážet, aby byly ostré hrany (což je obtížné a zdlouhavé). Při tom upotřebení je na příklad spirála na sedadlo pro traktor nebo běžná autopéra. Tu by stačilo srážet jen jednou, zakázka by byla dříve hotova a byla by také levnější.

Další brzdou v provozu jsou přesné míry pro zákazníka. Při reklamacích často zjišťujeme, že se zákazník přesnou mírou jen zabezpečoval. Stalo se, že nám při válcování na objednané jedenáctimetrové tyče zbylo několik tyčí dlouhých 10,4 m. Neodpovídaly tedy přesně objednané míře. Ale u zákazníka jsme zjistili, že by je mohl také upotřebit.

Odstranit tyto některé nedostatky by vyžadovalo větší spolupráci mezi ústřední a naší přípravou výroby.

Naše doporučení by byla asi taková:

1. Kumulovat všechny zakázky a zvláště u ploché oceli na kvartál, tak aby bylo co nejméně výměn ráží, a speciální profily kumulovat tak, aby se projížděly jen jednou za kvartál.

2. Na pracovní list určit, na co zakázka bude použita.

3. Zaměřit se na přesné délky, aby jich byl co nejmenší počet, a na délky takové, aby u nich byl co nejmenší odpad.

4. Na plochovině pracovat zásadně v minus toleranci.

5. Jednou za čtvrtletí svolávat meziprovozní poradu mezi válcovnami a ocelárnami a mezi válcovnami a kovárnami s programem co nejlepšího využití naší ušlechtilé oceli v těchto provozech.

6. Pořádat pro naše zaměstnance kurs rentability pro zvýšení kvalifikace. V tomto kursu věnovat největší pozornost výtěžkovosti, ohřevu materiálu, významu délek a stříhání kusu.«

Je to jistě shrnutí názorů většího počtu zaměstnanců, ale již v samotném článku je vidět, jak veliká péče, starost je mezi pracujícími o to, jak více a hospodárněji vyrábět.

Soudruh Ženíšek, brusič, předseda organizace KSČ z mechaniky 2, Č. Bureš, V. Skálová se podílejí na diskusi v článku »Co potřebuje mechanika 2«. V článku píší:

»Dopis ÚV KSČ dává širokou možnost všem pracujícím vyjádřit se k tomu, jak odstranit nedostatky v našich závodech, jak přispět k vyšší a levnější výrobě.

Podle našeho názoru je základním nedostatkem v naší mechanice 2 nerovnoměrné plnění plánu. Není to nic nového a neznámého. Tento stav trvá již několik let a je předmětem časté kritiky pracujících v mechanice 2. Pří-

čin šturmovštiny je několik, a to jak našich vnitřních, tak vnějších, mimo naše oddělení.

Dosavadní stav organizace práce plánování a sledování plnění plánu v oddělení neumožňuje operativní kontrolu a tím i účinné zásahy k zjednání nápravy v průběhu měsíce, zejména pokud jde o čerpání mzdových fondů a plnění plánu vlastních nákladů. Mistři nevědí, s jakými mzdovými a nákladovými prostředky musí zabezpečit plnění výrobních úkolů. O tom, jak byly čerpány mzdové fondy, a plnění vlastních nákladů se dozví teprve 8. až 10. v následujícím měsíci. Tento náš vnitřní nedostatek je dále prohlubován vlivy jiných oddělení, jako nerovnoměrným přísunem výkovků a velkou materiálovou zmetkovitostí.

Organisovat plynulost výroby za těchto podmínek je opravdu velmi těžké a důsledky se promítají i na příklad do překračování mzdových fondů velkým počtem přesčasových hodin, do normování práce atd. Není řídkým zjevem, že dělníci, zvláště na úpravě zalomených hřídelů, po několik dnů v měsíci nemají dostatek práce a ke konci měsíce, aby byl splněn plán, pracují přes čas i v neděli. To pochopitelně vede k tomu, že není plně využita kapacita zařízení a tam, kde to normy umožňují, vytvářejí si dělníci určité finanční rezervy.

Řešit tuto situaci nelze podle našeho názoru nějakým jednorázovým opatřením, ale zásadními změnami v plánování a organizaci práce v oddělení a v plynulém přísunu výkovků v požadovaném množství a kvalitě. I na tomto úseku může být se strany našeho oddělení uděláno více pro to, aby naše požadavky byly včas a přesně od dodávajících oddělení zajištěny.

K odstranění našich vlastních nedostatků bylo od počátku listopadu zavedeno plánování mzdových fondů na úseky a čerpání bude během měsíce pravidelně sledováno. Dále má být zavedeno plánování na stroj, z čehož vyplývá, že nutně dáme kovárnám, jako našemu dodava-

teli, grafikon dodávek výkovků zalomených hřidelů, který, bude-li plněn, nám umožní zavést správný systém a organizaci do výroby zalomených hřidelů.

To však samo o sobě nestačí. VDO závodu se dopouští podle našeho názoru jedné zásadní chyby, že přísun pro mechaniku 2 vidí v tom, že kovárny předají hřídele v nezkontrolovaném a nevyzkoušeném stavu. Nikdo nevidí, co je za problém zkoušky, rovnost hřidelů atd. Při zkouškách se výrobní cyklus zastaví až na jednu třetinu nebo polovinu celkové doby potřebné k výrobě. Doporučujeme proto, aby toto oddělení zkoušek bylo jak s lidmi, tak s veškerým zařízením přiděleno do oblasti hlavního kováře a aby za odevzdané pro mechaniku 2 byly považovány výkovky od okamžiku, kdy budou hřídele mechanicky vyzkoušeny a prorýsovány, aby se mohlo s výrobou začít.

Dále bude zapotřebí, aby vedení podniku daleko intenzivněji pobídlo komplexní brigádu k řešení materiálových nedostatků, zejména u materiálů k výrobě speciálních hřidelů, kde se setkáváme s 15 až 40% materiálovou zmetkovitostí, z čehož vyplývají milionové ztráty.«

I v dalším článku soudruzi z ocelárny Thomas se obracejí k vysokopecarům prostřednictvím dopisovatele soudruha Jiřího Prokopa.

— Jak odpovědí vysokopecari?

Výroba oceli je jedním ze základních potřeb výstavby socialismu. Je proto nutné, abychom i my na Thomasově ocelárně sfoukali co nejvíce tun kvalitní oceli. Jakost surového železa neodpovídá však často potřebám Thomasoovy ocelárny, takže železo musí být odléváno na lást. Následující tabulka přehledně ukazuje množství surového železa, které nemohlo být v říjnu sfoukáno na konvertorech a muselo být odlito na lást.

Lástované železo v říjnu 1957

Důvod lástování	pec č. I	pec č. II	celkem
šedé železo	967	680	1647
vysoká síra	58	25	73
plné mísidlo	573	488	1061
nedostatek pánví	199	75	274
přebytky vys. pecí	35	—	35

Údaje jsou v tunách.

Z tabulky vyplývá, že třebaže Thomasova ocelárna měla nedostatek surového železa, muselo být jen v říjnu dáno do lástu 3100 tun surového železa, z čehož přes polovinu mohlo být ocelárnou zpracováno, kdyby odpovídalo požadované jakosti.

Šedé železo obsahuje vysoké procento křemíku. Při jeho zpracování se prodlužuje doba foukání, snižuje trvanlivost púd a vyzdívek konvertorů a zvyšuje se výhoz. Železo s vysokým obsahem síry nedovoluje vyrábět jakostní ocel.

Třebaže Thomasova ocelárna v říjnu nesfoukala počet taveb předepsaných plánem, musila ihned 1. listopadu dát do lástu 95 tun surového železa, což představuje šest taveb. Surové železo mělo toho dne až 0,250 % síry.

Soudruzi vysokopecáři! Uvědomte si, že ocelárna, aby splnila mobilizační plán, potřebuje každou tunu vašeho surového železa. Snažte se výrobou jakostního železa nám v tomto velikém úkolu pomoci.

I na těchto dvou člancích je vidět, že naši pracující i mimo své pracoviště, dílny, se snaží pomáhat výrobě tak, aby výrobní cyklus se nikde nezastavil, ale aby plynulá a kvalitní výroba byla první podmínkou pro rovnoměrné plnění plánu.

Jak zainteresovat dělníky na vyšší výrobu s nejmenší zmetkovitostí, se dočtete v článku soudruha Kroba.

— O hmotné zainteresovanosti a jakostní práci.

V Rudém právu byl 29. října uveřejněn článek soudruha K. Rozsypala, zabývající se zvýšením hmotné zainteresovanosti a zabezpečováním souladu zájmů jednotlivců se zájmy společnosti. V článku se píše:

»Prémie jsou dnes ve většině odvětví závislé na kvantitativním plnění úkolů daných plánem. To nevede pracovníky podniku k tomu, aby při stanovení plánu odkrývali rezervy, ale naopak k zakrývání rezerv a k vyhledávání argumentů, jimiž má být uhájen nízký plán.«

A jak to vypadá v praxi našeho podniku? Celkem se může říci, že ani u nás není tomu jinak. Také u nás je rozhodujícím činitelem pro výplatu prémie v provozech splnění plánu hrubé výroby, při čemž se nepřihlíží ke kvalitativním ukazatelům — jako je na příklad zmetkovitost.

Dosáhne-li se na našich ocelárnách zmetkovitosti kolem 2 %, stačí ocelárně splnit plán přes 102 %. Zmetky se jim sice od plnění plánu odečtou, ale za ostatní výrobu dostanou prémii, jako kdyby žádné zmetky nebyly. Tento způsob vede k praxi, že je lépe vyrobit co nejvíce i za cenu zvýšení zmetkovitosti, protože se to vyplatí. Vyrábět pokud možná beze zmetků znamená ve většině případů více pečlivosti, více práce, což — nejde-li o pracovníky přímo zainteresované na jakostní výrobě — se jim »nevyplatí«, poněvadž obrazně řečeno, v opačném případě za méně práce dostanou větší odměnu. Uvedl jsem za příklad ocelárny, ale týká se to všech provozů.

Při tom musíme uvážit, že zvyšování zmetkovitosti nepřináší s sebou jen okamžité vyšší ztráty pro podnik, ale že má vliv i na celkové zhoršování kvality i u výrobků,

které jako zmetky označeny nejsou, které však svou menší životností způsobují národnímu hospodářství velké škody.

Jistě, že je toto nezdravý zjev, který nutno odstranit,

Že to jde, aniž se musí čekat na chystanou reorganizaci našeho průmyslu a všechny změny s tím související, je vidět na tomto příkladě, který není z naší republiky, ale ze závodu Fliessenwerk v NDR. Na tomto závodě měli stejný problém. Tam ani nečekali na žádnou celostátní reorganizaci a vypořádali se s tím sami. Výsledky jsou velmi příznivé, přinášejí vyšší výdělky dělníkům závodu, větší zisky podniků a tím i celému národnímu hospodářství. Zvýšená hmotná zainteresovanost zabezpečuje soulad zájmů jednotlivců a společnosti.

Uvedu zde konkrétní příklad:

V lisovně tohoto závodu činila dosud zmetkovitost zaviněná lisaři v průměru 4,4 %. Nová norma připouští 3,5 % zmetkovitosti. Norma pro lisování 4800 kusů je 450 minut. Po pečlivém propočtu bylo stanoveno: za každé procento kvalitativního vzestupu nad ukazatele, připočtou se tři procenta ke splnění normy, naopak při zhoršení kvality o jedno procento se odečtou od splněné normy 2 %.

Jestliže dělník splní svou normu, pokud jde o množství, na 125 % a má zmetkovitost 1,5 %, pak splnil normu na 131 %, poněvadž se mu připočtlo 6 % za sníženou zmetkovitost. Jestliže naopak při stejném překračování normy množství má zmetkovitost 5,5 %, plní normu ne na 125 %, ale na 121 %. Tímto způsobem je materiální zainteresovanost dělníků jasně zaměřena na zvyšování kvality.

O takto stanovených normách byla na závodě provedena diskuse a všichni byli pro tento způsob získání. Způsob se osvědčil a z lisovny se rozšířil i do dalších oddělení závodu.

Co říkáte, nedalo by se podobným způsobem pracovat i u nás?

Na příkladě Kladenského kováka jsme si ukázali, jak závodní časopis, plní-li svůj úkol — být propagátorem a agitátorem všeho nového, pokrokového ve svém závodě — stává se organisátorem iniciativy pracujících.

Na náš důl »Generál Svoboda« přicházejí každoročně brigádníci, aby spolu s havíři dali republice co nejvíce uhlí. Jejich značná část svůj závazek chápe jako čestný úkol. Dokáže se po dobu brigády odloučit i od své rodiny.

Někteří lidé mají mylný názor, že prostředí, v němž brigádníci po práci žijí, znamená odříkání se zálib, kultury bydlení, na jaké byl doma zvyklý. Péče o brigádníky na našem dole tyto představy plně vyvrací. Vážíme si všech soudruhů, kteří mezi nás havíře přicházejí. Chceme, aby se jim důl stal skutečně druhým domovem.

Pracovníci z organisovaného náboru bydlí v Domově horníků v Srbech, který je postaven v lese. Budova sestává ze dvou bloků, spojených velikou a vyzdobenou jídelnou. V jednom bloku bydlí mladí lidé, ve druhém starší pracovníci. Všude je ústřední topení, pokojíky jsou vkusně vymalovány, vyzdobeny obrazy, v oknech jsou záclony, na stolech ubrusy. Na chodbách máme moderně vybavené společné umývárny a v celé budově je rozhlasové zařízení. Kdo si náš domov prohlédl, hovoří o něm jako o vzorném bydlení pro pracující.

Pracující jsou zde spokojeni a cítí se jako doma. Však si také kus domova do svých pokojů přinesli. Svědčí o tom různé ozdoby a výšivky, kterými si bydlení ještě zpříjemňují.

To ale není všechno. Pracovníci si chtějí v pěkném prostředí a klidu nejen odpočinout, ale i pobavit. O této stránce života v domově hovoří nejhezčí místnost — Rudý koutek. Celá jedna stěna je plná diplomů vítězů jednotlivců i družstev v krajské i okresní soutěži ve stolním tenise, hokeji a jiných sportech. Pro šachisty jsou připraveny stolky a šachy, pro čtenáře denní tisk, časopisy a knihy. Vítězný prapor mládežnického kolektivu v rubání uhlí ukazuje na pracovní soutěžení. Nechybí ani televise. V jiné místnosti je stolní tenis a kulečnick. Pracující plně využívají možností k provozování sportu.

Utvořili jsme závodní hudební soubor, který již letos — na Den horníků — účinkoval na veřejnosti a měl úspěch. Chceme vytvořit i další kroužky, jako rytmickou skupinu, pěvecký kroužek a podobně. Pořádili jsme i autobus a pracující jezdí do divadel, kin a na výlety, nebo do rekreační chaty v Krkonoších, která je našim majetkem.

Tak tedy vypadá jedna stránka naší péče o pracující z organisovaného náboru. Je zde však i druhá, a ta je obtížnější.

Někteří z těch, kteří k nám přijeli — a byli to většinou mladí pracovníci — se domnívali, že se mohou bavit i na úkor práce. Zameškávali směny. Péči o zábavu a odpočinek měli za samozřejmost, ale pracovní povinnosti již tak samozřejmě nebrali. Z některých se stávali zahaleči a nebylo jich málo. Věnovali jsme jim zvýšenou pozornost. Šlo nám o těžbu uhlí, šlo nám o to, vychovat z mladých lidí dobré pracovníky.

Zkoušeli jsme, jak na ně nejlépe zapůsobit. Hovořili jsme s nimi ve flukтуаční komisi, organisace Svazu mládeže jim vysvětlovala povinnosti. Když to nepomohlo, pra-

nýřovali jsme jejich chování v závodním časopise a na vývěskách. A nejen to. Horlivé sportovce — zahaleče — jsme vylučovali ze sportovních her. Museli si platit plnou sazbu za stravu a ubytování atd. Všude dopláceli na své jednání, aby si uvědomili, že bez práce nejsou koláče.

Vytvořili jsme silné veřejné mínění, které jejich chování odsuzovalo a na každém kroku na ně naráželi. Mnozí postupně začali chápat, že takto jednat dlouho nemohou. Situace se začala lepší. Zařadili jsme mezi ně spolehlivé pracovníky, kteří dál pečovali o jejich výchovu. Snažili jsme se, aby měli zájem na výši svého výdělků. Vytvořili jsme desetičlenné skupinky a navrhli jsme, aby si každá začala společně šetřit na motocykly. Ubývalo zahálek, zatím co úspor přibývalo. Dnes je v domově 40 motocyklů a mnoho z nich vlastní i bývalí zahaleči. Žádnému z nich se již nechce žít starým způsobem.

V každém člověku je dobré jádro a nám se podařilo najít způsob, jak je objevit. Máme z toho radost, neboť se nám podařilo přivést tyto mladé lidi na správnou cestu a získat je pro plnění plánů těžby uhlí.

Daleko horší je práce s těmi zahaleči, kteří denně dojíždějí do práce z jiných míst. A těch je nejvíce. Hovoříme s nimi ve flukтуаční komisi, kde jsou zástupci cechů, závodních organizací, odboru péče o pracující a havíři. Někomu je třeba pomoci, domluvit, na jiného domluva neplatí. Proto o jejich chování na závodě píšeme rodičům, manželkám, místním nebo okresním národním výborům. Ukazuje se totiž často, že lidé, kteří zanedbávají své pracovní povinnosti, chovají se stejně i v rodině a ve svém bydlišti. Naše snaha se může setkat s úspěchem jen tehdy, budou-li nám pomáhat všichni, se kterými takový pracovník přichází do styku. Ty národní výbory, které chápou situaci na dole, volají si tyto občany na pohovor, případně je pranýřují i v místním rozhlase. Ti, kteří si do té doby zcela neuvědomují důsledky své pracovní nekázně, se dají převychovat.

V poslední době převzali všichni techničtí a administrativní pracovníci včetně ředitele na návrh ČSM patronát nad jednotlivými zahaleči. Výsledky patronátní práce zveřejňujeme ve zvláštním zpravodaji.

Co říci nakonec? Bojovat proti absenci je možno jen trpělivou výchovnou prací s lidmi. I tresty jsou někdy nutné, ale působí jen tehdy, nejsou-li jediným výchovným prostředkem. Lidé musejí z naší práce poznat, že jim chceme pomoci. A my bojujeme krůček po krůčku o každého člověka. To je náš způsob boje proti absenci, jehož výsledky pomáhají k vyšší těžbě uhlí, jak ukazují příklady: od 15. února t. r. jsme docílili, že zahálky přestalo dělat 15 z těchto lidí, od března 25, od dubna 32, od května 35, od června 39. Vychovali jsme 39 pracovníků, kteří poctivě pracují pro republiku. Vychováme i další.

A. JEČMEN

Od 1. 1. 1958 přestane

Zápisník agitátora

Pražského kraje

vycházet

Zápisník agitátora Pražského kraje * 1957, číslo 12 * Materiál pro agitátory a referenty * Vydává oddělení propagandy, agitace a kultury KV KSČ v Praze * S redakční radou řídí odpovědná redaktorka L. Šiková * Tiskne tiskárna Rudé právo, vydavatelství Ústředního výboru KSČ v Praze * Rozšiřuje Poštovní novinová služba. Objednávky přijímá každý poštovní úřad a doručovatel * Tisk povolilo ministerstvo kultury HSV pod zn. 4528-SV-5-12-3-54 ze dne 13. III. 1954.
A-25620

Cena 0,20 Kčs